V pokojninsko blagajnico plačevati imajo v prvej vrsti člani učiteljstva sami, ker morajo v smislu §-a 81. navedenega deželnega zakona vplačati v blagajnico, ko dobe po preskušnji za učiteljsko sposobnost službo, 10 odstotkov svoje prve za pokojnino števne plače in ravno toliko od zneska, za kateri se jim pozneje zboljša plača, poleg tega pa še vsako leto dva odstotka svojih letnih za pokojnino števnih prihodkov.

Izvanredni dohodki penzijskega zaklada so upravni prebitki iz prodaje šolskih knjig, kolikor pripadajo na Kranjsko in globe, kateri se plačujejo vsled razsodeb šolskih oblastev (§ 82. l. c.).

V kolikor ne bi zadostovali ti dohodki za vsakoletno potrebščino, ima se primankljej v smislu §-a 4. deželnega zakona za Kranjsko z dne 18. junija 1877, št. 6. dež. zak. založiti iz deželnega zaklada kranjskega.

Prvotno stekali so se v pokojninski zaklad v smislu §-a 82. odst. 2. deželnega zakona za Kranjsko z dne 29. aprila 1873, št. 22. dež. zak. tudi dohodki izpraznjenih učiteljskih služeb. Ta določba razveljavila se je pa po uže omenjenem zakonu z dne 18. junija 1877, št. 6. dež. zak. —.—

K vporabi §-a 263. k. pr. r.

Pod tem zaglavjem priobčil je g. dr. Stepančič v zadnji številki „Pravnik-a“ kazenski slučaj, iz katerega izvaja pravno mnenje, da mora zastopnik zasebnega obtožitelja, ki izvé še-le pri glavni obravnavi, da ga je obtoženec na časti razžalil, pridržati si v smislu §-a 263. k. pr. r. samostalno preganjanje, inače izgubi pravico do obtožbe.

To mnenje se mi ne vidi pravo.

Pri dotični obravnavi, določeni o zasebni obtožbi obtožitelja, bili so navzoči stranki in obtoženeljičin zastopnik, toda obravnavalo se je jedino le o obtožbi obtoženeljice *A* in izključljivo le-tá smatrati je kot navzoči obtožitelj v smislu §-a 263. k. pr. r. ne pa tudi dr. *C.*, ki je bil samo pooblaščenec, ne pa ob jednem tudi pravdna stranka.

Pri interpretaciji zakona ozirati se je nam na besedilo in na namen zakona.

Po besedilu §-a 263. k. pr. r. smé sodnik raztegniti obravnavo in sodbo na novo pred glavno obravnavo storjeno kaznjivo dejanje na predlog upravičenega obtožitelja.

Zakon govori toraj samo o raztegnenji prvotne obtožbe na novo dejanje, ne pa o novi samostalni obtožbi tretjega razžaljenca.

Zakon poslužuje se ves čas in izključljivo besede obtožitelj, iz česar se da sklepati, da ima v mislih le ono navzočo stranko, ki je vložila obtožbo, o kateri se ima ravnokar obravnavati. — Vsak drug razžaljenec, ki ni navzoč kot obtožitelj pri obravnavi in ki toraj niti ni stranka pri tisti obravnavi, ne more se smatrati navzočim upravičenim obtožiteljem v smislu §-a 263. k. pr. r. On je le slučajno navzoča, na izidu obravnave neinteresovana osoba, katera nima z obravnavano obtožbo prav nobene formalno-pravne ali procesuvalne zveze.

Pri navedeni glavni obravnavi bila sta *A* obtožiteljica, *B* pa obtoženec. — Pooblaščenec obtožiteljičin, dr. *C* gotovo ni smatrati pravdno stranko, ker je bil le mandatar obtožiteljičin. Ako pa ni stranka, potem pa ni upravičen ali celo zavezan oglasiti svojo obtožbo proti *B*-ju z zahtevo, da se tudi o istej takoj obravnava, oziroma pridržati si samostalno preganjanje. To bi tudi ne bilo raztegnenje obtožbe na novo kaznjivo dejanje, temveč nova obtožba tretje osobe, ki niti ne sme staviti za svojo osobo, ker ni stranka, pri tej obravnavi nobenega predloga. — To bi bilo nedovoljeno umešavanje v tujo obravnavo, katero mora sodnik takoj zavrniti. Ako zakon govori o navzočem upravičenem obtožitelji, misli s tem le na jednega in istega obtožitelja, o čegar obtožbi se ravnokar obravnava. Beseda navzoči upravičeni obtožitelj zaznamuje pravdno stranko, ne pa splošno vsacega, kateri je po zakonu za vložitev privatne obtožbe legitimovan. Po načelih g. dra. Stepančiča bi morala tudi vsaka pri obravnavi navzoča priča in pa vsak do izavditorija, ki slučajno izvé pri obravnavi, da je bil po obtoženca razžaljen, takoj stopiti pred sodnika ter reči: „Gospod sodnik, jaz se čutim na svojej časti žaljenega ter dvignem zoper obtoženca obtožbo

zaradi razžaljenja časti in prosim, da se o njej takoj obravnava, inače si pridržujem pravico samostalnega preganjanja.“

Sodnik po mnenji g. dra. St. moral bi to obtožbo tretje, doslé v pravdo še nezapletene osobe takoj v zapisnik vzeti, ali pa nov zapisnik napraviti.

To bi pa ne bila več raztegnena prvotna kazenska obtožba v smislu §-a 263. k. p. r., temveč raztegnena obravnava o novi obtožbi, katero ima za slučaj tožencevega privoljenja v mislih II. odst. §-a 451. k. pr. r.

Pri oficijalnih deliktih ima pač navzoči državni pravdnik gledé vseh oficijalnih kaznjivih dejanj, o katerih izvé pri glavni obravnavi, pridržati si pravico samostalnega preganjanja, če hoče, da se sploh obtoženec preganja zaradi tega dejanja, inače preneha njegova pravica do preganjanja. — Tu je pa treba pomisliti, da je državni pravdnik po zakonu legitimovani obtožitelj gledé vseh javnih, to je javnemu preganjanju podvrženih kaznjivih dejanj, dočim je zasebni obtožitelj legitimovan za obtožbo, oziroma raztegnenje obtožbe samo za svojo osobo. Pravice tretjih osob mu ni varovati.

Da bi pa bila zavezana tretja, z dotično kazensko pravdo v nobeni procesuvalni zvezi stoječa osoba, recimo, pooblaščenec obtožitelja ali priča in dosledno tudi vsakdo iz občinstva, ki izvé pri obravnavi, da ga je obtoženec razžalil, si takoj pridržati samostalno preganjanje, inače preneha njegova pravica do preganjanja, niti ne izraža § 263. k. pr. r. niti kaka druga postavna določba ter bi bilo materijelno krivično, formalno pa zelo nerodno. — Način, po katerem naj se tretja žaljena oseba formalno zglasi kot novi obtožitelj, ni označen v nobeni postavni določbi, kar je značilno, ako se pomisli, da bi bil zakonodajalec za take izjemne slučaje gotovo kaj posebnega ukrenil.

Z besedo „upravičeni obtožitelj“ hoče zakon le reči, da mora biti obtožitelj, o čegar obtožbi se že obravnava, upravičen tudi za novo kaznjivo dejanje, o katerem je izvedel še le tekom obravnave.

Dr. *C.* bil bi torej pač legitimovan za raztegnenje prvotne obtožbe nomine svojega klijenta, ne pa tudi za svojo osobo. Še manj je bil pa k temu poklican kot priča zaslišani razžaljenec *D.*

Določba §-a 263. k. pr. r. ima značaj izjeme in jo je torej strogo interpretovati.

Vse določbe kazenskega pravdnega reda o pripravah za glavno obravnavo imajo namen omogočiti, da se obtožitelj za svojo obtožbo, obtoženec pa za svoj zagovor temeljito pripravita. Ta namen se pa ne doseže, ako je dovoljeno soditi o kaznjivem dejanji, ki se izvé še le pri glavni obravnavi, ne da bi mogel obtožitelj zbrati potrebno dokazovalno gradivo za obtožbo, obtoženec pa za svoj zagovor.

Razžaljencu, ki ni že stranka pri obravnavi, treba je torej pustiti nekaj časa, da pripravi obtožbo, oziroma da se odloči za obtožbo.

Čestokrat se primeri, da obdolži obtoženec pri glavni obravnavi to ali ono pričo, da je po krivem prisegla. Razžaljena priča ne stavi pri obravnavi nobenega predloga, pač pa obtoži potem v postavnem roku razžaljivca zaradi omenjene obdolžitve in sodišče razsoja z uporabo §-a 265. k. pr. r. o novi obtožbi ne glede na to, ali si je priča pri dotični glavni obravnavi pridržala samostojno preganjanje ali ne.

Tacih slučajev je v praksi brez števila in generalni prokurator ni še našel doslé povoda, uložiti pritožbo ničnosti v obrambo zakona. *Dr. Fran Tekavčič.*

Iz pravosodne prakse.

Civilno pravo.

a) **K uporabi §-ov 29., 30., 32., 34, 47. in 48. zakona z dne 16. marca 1884, št. 36 drž. zak.**

Pri posestvih vl. št. 223., 11. in 544. kat. občine V. T., katera so bila lastnina Antona B. in katera je kupila Reza L. na izvršilnej dražbi dne 12. avgusta 1891. l., vknjižena je izvršilna zastavna pravica za tirjatev Janeza B. proti Antonu B. iz razsodbe z dne 21. marca 1890, št. 2891 v znesku 1.173 gld. 66 kr. s. pr.